

॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ ऋषुकैः ऋषयतिसर्पयत्येभिरिति मृत्तिकोत्क्षेपणैः सदं दैर्लोहपत्रैः ऋषप्रसर्पणोऽस्य रूपं ॥ २३ ॥ सागरैः सगरसमूहैः ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ पूर्वोत्तरे देशान्यां
 नचाश्वमधिगच्छामो नाश्वहतरिमेव च ॥ श्रुत्वा तु वचनं तेषां स राजा क्रोधमूर्च्छितः ॥ १९ ॥ उवाच वचनं सर्वास्तदा देवशान्नुप ॥ अनागमाय गच्छ ध्वं भूयो मा
 र्गतवाजिनं ॥ २० ॥ यज्ञियंतं विनात्यश्वं नागंतव्यं हि पुत्रकाः ॥ प्रतिगृह्यतु संदेशं पितुस्ते सगरात्मजाः ॥ २१ ॥ भूय एवमहीकृत्स्नां विचेतुमुपचक्रमुः ॥ अथाप
 श्यंतते वीराः पृथिवीमवदारितां ॥ २२ ॥ समासाद्य बिलंतं चाप्यखनन्सगरात्मजाः ॥ कुदालैर्ऋषुकैश्चैव समुद्रं यत्नमास्थिताः ॥ २३ ॥ सखन्यमानः सहितैः सागरै
 र्वरुणालयः ॥ अगच्छत्परमामार्तिदीर्यमाणः समंततः ॥ २४ ॥ असुरो रगरक्षांसि सत्वानि विविधानि च ॥ आर्तनादमकुर्वत वध्यमानानि सागरैः ॥ २५ ॥
 छिन्नशीर्षा विदेहाश्च भिन्नत्वगस्थि संधयः ॥ प्राणिनः समदृश्यंत शतशो थसहस्रशः ॥ २६ ॥ एवं हि खनतां तेषां समुद्रं वरुणालयं ॥ व्यतीतः सुमहान्कालो न चा
 श्वः समदृश्यत ॥ २७ ॥ ततः पूर्वोत्तरे देशे समुद्रस्य महीपते ॥ विदार्य पातालमथ संक्रुद्धाः सगरात्मजाः ॥ २८ ॥ अपश्यंत हयंतत्र विचरंतं महीतले ॥ कपिलं च महा
 त्मानं तेजोराशिमुत्तमं ॥ तेजसा दीप्यमानं तु ज्वालाभिरिव पावकं ॥ २९ ॥ लोमश उवाच ते तं दृष्ट्वा हयं राजन्संप्रहृष्टतनू रूहाः ॥ अनादृत्य महात्मानं क
 पिलं कालचोदिताः ॥ ३० ॥ संक्रुद्धाः संप्रधावंत अश्वग्रहणकां क्षिणः ॥ ततः क्रुद्धो महाराज कपिलो मुनिसत्तमः ॥ ३१ ॥ वासुदेवेति यं प्राहुः कपिलं मुनिपुंगवं ॥
 स च क्षुर्विकृतं कृत्वा तेजस्तेषु समुत्सृजन् ॥ ३२ ॥ ददाहसु महातेजामंदबुद्धीन्स सागरान् ॥ तान् दृष्ट्वा भस्मसाद्भूतान् नारदः सुमहातपाः ॥ ३३ ॥ सगरांतिकमागच्छ
 तच्च तस्मै न्यवेदयत् ॥ स तच्छ्रुत्वा वचो घोरं राजामुनिमुखोदृतं ॥ ३४ ॥ मुहूर्तं विमना भूत्वा स्थाणोर्वाक्यमचिंतयत् ॥ अंशुमंतं समाहूय असमंजः सुतं तदा ॥
 ॥ ३५ ॥ पौत्रं भरतशार्दूल इदं वचनमब्रवीत् ॥ षष्टिस्तानि सहस्राणि पुत्राणामभितौजसां ॥ ३६ ॥ कापिलं तेज आसाद्य मल्लते निधनं गताः ॥ तव चापि पिता ता
 तपरित्यक्तो मयानघ ॥ धर्मसंरक्षमाणेन पौराणां हितमिच्छता ॥ ३७ ॥ युधिष्ठिर उवाच किमर्थं राजशार्दूलः सगरः पुत्रमात्मजं ॥ त्यक्तवान् दुस्त्यजं वीरं तन्मे
 ब्रूहितपोधन ॥ ३८ ॥ लोमश उवाच असमं जाइति ख्यातः सगरस्य सुतो ह्यभूत् ॥ यं शैब्या जनयामास पौराणां सहिदारकान् ॥ ३९ ॥ गलेषु क्रोशतो गृह्य नद्यां
 चिक्षेप दुर्बलान् ॥ ततः पौराः समाजग्मुर्भयशोकपरिप्लुताः ॥ ४० ॥ सगरं चाभ्यभाषंत सर्वे प्रांजलयः स्थिताः ॥ त्वं न स्नाता महाराज परचक्रादिभिर्भयात् ॥ ४१ ॥

॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥